

بررسی وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه شهر ایوان،

استان ایلام

افسانه طاهری پلنگرد^۱، سودابه قدسی^۲، محمد درویش متولی^۳، سجاد مظلومی^۴، سجاد مظلومی^۵*

^۱ دانشجوی کارشناسی مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران

^۲ دانشجوی دکترای مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

^۳ مرکز تحقیقات بهداشت، ایمنی و محیط، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران

^۴ استادیار گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی البرز، کرج، ایران

^۵ دانشیار گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران

^۶ مرکز تحقیقات زیست فناوری و گیاهان دارویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ایلام، ایران

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۷، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۳

چکیده

زمینه و هدف: آرایشگاه‌های زنانه از جمله اماکن عمومی هستند که توجه به مسائل بهداشت محیط در سلامت فرد و جامعه قابل اهمیت هستند، چرا که عدم رعایت موازین بهداشتی و انجام فعالیت‌های غیر اصولی نظیر تاتو کردن و غیره تهدیدی برای سلامتی جامعه است. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین وضعیت بهداشتی آرایشگاه‌های زنانه شهر ایوان در سال ۱۳۹۶ انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این پژوهش حاضر به صورت توصیفی-مقطعی در شهر ایوان در سال ۱۳۹۶ انجام شد. همه ی آرایشگاه‌های فعال موجود به روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. جمع‌آوری اطلاعات از طریق بازدید از آرایشگاه‌های زنانه و تکمیل چک لیست فرم آیین نامه مقررات بهداشتی از آرایشگاه و سالن‌های زیبایی زنانه و مشاهده انجام شد. جهت آنالیز داده‌های جمع‌آوری شده از نرم افزار Excel استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ۶۷/۱۴ و ۶۸/۵۷ درصد از آرایشگاه‌ها به ترتیب دارای کارت معاینه پزشکی و گواهینامه آموزش بهداشت عمومی بودند. از نقطه نظر بهداشت ابزار و تجهیزات ۵۷/۱۴ درصد و از نظر وضعیت بهداشت ساختمان در مجموع ۶۰/۴۲ درصد از آرایشگاه‌ها مطابق آیین نامه بودند. همچنین ۶۰ درصد از آرایشگاه‌ها برای دفع پسماند‌های اجسام تیز و برنده از جعبه ایمن استفاده نمی‌کردند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج بدست آمده وضعیت بهداشتی آرایشگاه‌های زنانه شهر ایوان در برخی از شاخص‌ها با قوانین مطابقت نداشته و نیاز به آموزش صحیح، تشدید بازرسی در خصوص ارائه خدماتی چون تاتو، اپیلاسیون و آرایش ناخن در جهت کنترل شرایط بهداشتی این اماکن و سلامتی جامعه ضروری می‌باشد.

کلید واژه: آرایشگاه‌های زنانه، بهداشت محیط، شهر ایوان

مقدمه

توجه ویژه به بهداشت فردی و بهسازی محیط پیرامون انسان در سلامت افراد و جامعه از اهمیت ویژه ای برخوردار هست. از آسیب پذیرترین اقشار جامعه زنان و دختران محسوب می شوند، توجه به سلامت این بخش از جامعه به عنوان یکی از معیار های مهم پیشرفت و توسعه یک جامعه به حساب می آید و عوامل متعددی می تواند سلامتی آنها را به خطر بیندازد^۱.

آرایشگاه‌ها به عنوان یکی از اماکن عمومی محسوب می شوند که می توانند بیماری‌های مختلفی مانند ایدز، هپاتیت B و C، عفونت های باکتریایی و بیماری های پوستی نظیر آگزما، تراخم و غیره که اغلب در اثر رعایت نکردن اصول بهداشتی و استفاده از لوازم آلوده و مشترک است را منتقل کند. ابزارآلات تیز و برنده مانند تیغ و قیچی آلوده ممکن است در صورتی که پوست آسیب ببیند، می تواند عفونت های منتقله از راه خون مانند HIV و هپاتیت B یا C را انتقال دهند.^۲ ایدز بزرگترین و کشنده ترین بیماری عفونی و چهارمین علت مرگ در جهان است^۱.

طبق آخرین آمارهای ارائه شده از بیماری‌های منتقله تا ماه ژوئن سال ۲۰۰۹ میلادی نشانگر وجود ۱۹۷۷۴ فرد مبتلا به HIV و ۱۹۷۵ بیمار ایدز در ایران است.^۳ طبق آخرین گزارشات سازمان بهداشت جهانی حدود ۴۰۰ میلیون نفر در جهان حامل ویروس هپاتیت B می باشند و سالانه حدود ۵۰ میلیون نفر به این تعداد افزوده می شود.^۴ حدود ۲ میلیون نفر آلوده به این ویروس در ایران وجود دارد که شیوع آن حدود ۳٪ است.^۵ در انتقال بیماری‌ها در آرایشگاه‌ها عوامل مختلفی نقش دارند و از مهم ترین آنها می توان به عدم آگاهی یا کافی نبودن آگاهی آرایشگران نسبت به اصول و نکات بهداشتی ضروری، نبود امکانات و وسایل آرایشگری شخصی، نامناسب و غیر بهداشتی بودن امکانه و عدم گندزدایی ابزارکار و یا

گندزدایی ناقص و غیر اصولی آنها اشاره کرد.^۶ در انتقال انواع بیماری های ویروسی، میکروبی و غیره عوامل مختلفی نظیر، بی توجهی یا گندزدایی ناقص نسبت به لوازم آرایشی، استفاده مجدد از برخی وسایل یکبار مصرف، استفاده از وسایل مشترک و عدم رعایت موازین بهداشتی شرایط مناسبی برای انتقال انواع بیماری ها مهیا می کند.^۷ بر طبق آئین نامه بهداشت محیط، آرایشگاه‌ها جزء اماکن عمومی بوده و کنترل بهداشتی آن بر مبنای ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی، آرایشی، بهداشتی می باشد. منظور از کنترل بهداشتی، بازدید وضعیت بهداشتی آرایشگاه ها به منظور اعمال ضوابط بهداشت محیط است. کنترل عواملی از محیط کار که هدف اصلی از اعمال این ضوابط است، به گونه ای که روی سلامت جسمی، روحی، روانی و اجتماعی انسان تاثیر می گذارد.^۸ عوامل متعددی در مسائل بهداشت فردی آرایشگاه های زنانه تاثیرگذار هستند. از مهمترین پارامتر های تعیین کننده، وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه ها شامل سن، سابقه کار، وضعیت تاهل، طرق یادگیری این حرفه، دیدن دوره آموزشی آگاهی آنها از بیماری های مرتبط با این حرفه و غیره دخالت دارند. استقرار محل کار، وضعیت ساختمان و مالکیت محل کار، داشتن پروانه اشتغال، کارت معاینه پزشکی، نحوه تامین آب، دفع فاضلاب، جمع آوری زائدات حاصل از کار، تامین نور، تهویه، داشتن روپوش، نحوه نگهداری و گندزدایی وسایل مورد استفاده، استفاده از مواد آرایشی مجوز دار و غیره می باشند.^۹ با پیش مداوم آرایشگاه ها و گذاشتن برنامه های آموزش بهداشت و آموزش متصدیان آرایشگاه ها جهت آشنایی با بیماری های مرتبط با شغل آرایشگری ضروری به نظر می رسد^۱.

در مطالعات مختلف بر اهمیت رعایت و انجام اصول استاندارد کنترل عفونت در آرایشگاه ها همچون شستشوی صحیح دست‌ها، استفاده از دستکش، استفاده از تیغ یکبار مصرف، گندزدایی و استریل سازی وسایل و تجهیزات قبل و بعد از استفاده برای هر مشتری و همچنین دفع صحیح زباله

های مربوطه تاکید شده است^۱. از آنجایی که آرایشگاه‌های زنانه جزء اماکن عمومی هستند. زنان و دختران از اقبال آسیب پذیر جامعه محسوب می شوند توجه به مسائل بهداشت محیط بسیار مهم می باشد زیرا در صورت عدم رعایت موازین بهداشتی و انجام فعالیت های غیر اصولی در این اماکن تهدیدی برای سلامتی جامعه است. لذا هدف از این مطالعه تعیین وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه های زنانه شهر ایوان می باشد.

داده های پژوهش حاضر با استفاده از نرم افزار Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای به دست آوردن وضعیت بهداشتی هر کدام از قسمت های بهداشت فردی، بهداشت ابزار و تجهیزات و بهداشت ساختمان و همچنین درصد مطابقت، عدم مطابقت و مصداق ندارد سوالات هر قسمت از رابطه (۱) استفاده شده است^۱.

رابطه (۱)

$$\text{درصد مطابقت} = \frac{\text{فراوانی داده های مطابق آیین نامه}}{\text{فراوانی کل داده ها}} \times 100$$

مواد و روش کار

در این مطالعه توصیفی- مقطعی که در سال ۱۳۹۶ در شهر ایوان انجام شد، کلیه آرایشگاه های زنانه شهر ایوان (۷۰ مورد) مورد بررسی قرار گرفتند. جمع آوری داده ها از طریق بازدید و مشاهده از آرایشگاه های زنانه و تکمیل چک لیست بازرسی بهداشتی از آرایشگاه ها و سالن های زیبایی با کد فرم (۹۲۰۳۱۸/۱۴۲) انجام شد. این چک لیست شامل ۴۸ سوال می باشد که در آن ۱۰ سوال در مورد بهداشت فردی، ۱۸ سوال بهداشت ابزار و تجهیزات و ۲۰ سوال در خصوص بهداشت ساختمان طراحی شده است.

یافته ها

در جدول ۱ تا ۳ میزان درصد مطابقت و عدم مطابقت شاخص های بهداشتی آرایشگاه های زنانه شهر ایوان نشان داده می شود. همانطور که در جدول ۱ مشاهده می شود در بخش مربوط به بهداشت فردی تنها ۶۷/۱۵ درصد از آرایشگاه های زنانه شهر ایوان دارای کارت سلامت می باشند. بیشترین فراوانی مربوط به ممنوعیت فروش و استعمال دخانیات با فراوانی ۱۰۰ درصد و کمترین فراوانی مربوط به نصب راهنمای شستشوی دست ها بود که هیچ کدام از آرایشگاه ها رعایت نکرده بودند.

جدول ۱: وضعیت شاخص های بهداشت فردی آرایشگاه های زنانه شهر ایوان در سال ۱۳۹۶

ردیف	پارامتر	وضعیت		
		تطابق با آیین نامه (%)	عدم تطابق با آیین نامه (%)	مصداق ندارد (%)
۱	شست و شوی صحیح دست ها	۴۲/۸۵	۵۷/۱۵	۰/۰۰
۲	ممنوعیت کار هنگام بیماری های واگیر بیماری های واگیر	۶۸/۵۷	۳۱/۴۳	۰/۰۰
۳	ممنوعیت فروش محصولات دخانی	۱۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۴	ممنوعیت استعمال دخانیات	۱۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
۵	اطلاع رسانی ممنوعیت استعمال دخانیات	۰/۰۰	۱۰۰	۰/۰۰
۶	پوشیدن لباس متناسب با کار	۳۷/۱۵	۶۲/۸۵	۰/۰۰

ردیف	پارامتر	وضعیت		
		تطابق با آیین نامه (%)	عدم تطابق با آیین نامه (%)	مصدق ندارد (%)
۷	محل نگهداری وسایل شخصی	۷۱/۴۲	۲۸/۵۸	۰/۰۰
۸	نصب راهنمای شست و شوی دست	۰/۰۰	۱۰۰	۰/۰۰
۹	کارت سلامت پرسنل	۶۷/۱۵	۳۲/۸۵	۰/۰۰
۱۰	گواهینامه آموزش بهداشت اصناف	۶۸/۵۷	۳۱/۴۳	۰/۰۰

مصرف و استریل برای هر مشتری استفاده می کردند، ۲۱/۴۲ درصد از آرایشگاه ها گندزدایی ابزار و تجهیزات را به طور صحیح انجام نمی دادند و هیچ کدام از آرایشگاه ها کنترل خود اظهاری نداشتند.

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می شود وضعیت شاخص های بهداشتی ابزار و تجهیزات در آرایشگاه های زنانه شهر ایوان را در سال ۹۶ نشان می دهد. همانطور که مشاهده می شود. ۶۰٪ درصد از آرایشگاه ها از سفتی باکس استفاده نمی کنند و تنها ۶۰٪ درصد از آنها از سوزن یکبار

جدول ۲: وضعیت شاخص های بهداشت ابزار و تجهیزات در آرایشگاه‌های زنانه شهر ایوان در سال ۱۳۹۶

ردیف	پارامتر	وضعیت		
		تطابق با آیین نامه (%)	عدم تطابق با آیین نامه (%)	مصدق ندارد (%)
۱	استفاده از سوزن به صورت یکبار مصرف	۶۰/۰۰	۱/۴۳	۳۸/۵۷
۲	گندزدایی صحیح ابزار	۷۸/۵۸	۲۱/۴۲	۰/۰۰
۳	استفاده از وسایل، مورد تأیید در تاتو	۴۲/۸۵	۵/۷۲	۵۱/۴۳
۴	استفاده از سوزن یکبار مصرف در تاتو	۴۸/۵۷	۲/۸۶	۴۸/۵۷
۵	استفاده از Safety Box	۷/۱۴	۶۰/۰۰	۳۲/۸۶
۶	استفاده از پد بهداشتی	۷۴/۲۸	۸/۵۷	۱۷/۱۵
۷	تمهیدات لازم جهت گندزدایی	۷۸/۵۸	۲۱/۴۲	۰/۰۰
۸	آرایش، ناخن	۱۱/۴۲	۸/۵۸	۸۰/۰۰
۹	انجام ایلیاسیون	۳۴/۲۸	۲۷/۱۵	۳۸/۵۷
۱۰	گندزدهای مورد استفاده	۶۲/۸۵	۳۷/۱۵	۰/۰۰
۱۱	تمهیدات شست و شوی دست کارکنان	۸۵/۷۲	۱۴/۲۸	۰/۰۰
۱۲	سینک شست و شوی سر	۶۴/۲۸	۳۵/۷۲	۰/۰۰
۱۳	حوله و پیشبند	۷۰/۲۹	۱۵/۷۱	۱۴/۰۰
۱۴	مواد آرایشی، مورد استفاده	۸۴/۲۸	۱۵/۷۲	۰/۰۰
۱۵	ویرین	۹۱/۴۳	۸/۵۷	۰/۰۰
۱۶	صندل، و نمکت	۸۷/۱۵	۱۲/۸۵	۰/۰۰
۱۷	جعبه کمک های اولیه	۴۷/۱۵	۵۲/۸۵	۰/۰۰
۱۸	خود اظهاری بهداشتی	۰/۰۰	۱۰۰	۰/۰۰

آرایشگاه های زنانه شهر ایوان آمده است. نتایج نشان داد

جدول ۳ وضعیت شاخص های بهداشت ساختمان در

که ۱۰۰٪ درصد از آرایشگاه های زنانه دارای سیستم آبرسانی شبکه توزیع و هیچکدام واجد سیستم شبکه جمع آوری و دفع فاضلاب با ویژگی لازم نبودند. ۹۰ درصد از آرایشگاه ها سیستم مدیریت پسماند را مطابق با آیین نامه رعایت می کردند. ۶۱/۴۲ آرایشگاه ها تهویه مطبوع داشتند.

جدول ۳: وضعیت شاخص های بهداشت ساختمان در آرایشگاه های زنانه شهر ایوان در سال ۱۳۹۶

ردیف	پارامتر	وضعیت	
		تطابق با آیین نامه (%)	عدم تطابق با آیین نامه (%)
۱	سیستم آبرسانی	۱۰۰	۰/۰۰
۲	جمع آوری و دفع فاضلاب فاضلاب	۰/۰۰	۱۰۰
۳	سیستم مدیریت پسماند	۹۰/۰۰	۱۰/۰
۴	تمهیدات لازم جهت کنترل حشرات	۸۱/۴۲	۱۸/۵۸
۵	سرویس بهداشتی پرسنل	۱۲/۸۵	۴/۲۹
۶	سرویس بهداشتی مراجعین	۶۴/۲۹	۳۵/۷۱
۷	اتاق استراحت	۵/۷۱	۹۴/۲۹
۸	حمام	۲/۸۵	۹۷/۱۵
۹	پوشش دیوار روشویی و سرشویی	۸۵/۷۱	۱۴/۲۹
۱۰	کف سالن	۹۸/۵۷	۱/۴۳
۱۱	دیوار سالن	۸۷/۱۵	۱۲/۸۵
۱۲	سقف سالن	۹۴/۲۸	۵/۷۱
۱۳	پوشش دیوار محل انجام تاتو و اپیلایسیون	۴۲/۸۵	۵/۷۲
۱۴	کف محل انجام تاتو و اپیلایسیون	۴۷/۱۴	۰/۰۰
۱۵	سقف محل انجام تاتو و اپیلایسیون	۴۴/۲۸	۰/۰۰
۱۶	در و پنجره	۹۲/۸۵	۷/۱۵
۱۷	جداسازی محل انجام آرایش ناخن	۲۱/۴۳	۱۰/۰۰
۱۸	رطوبت و دمای محیط	۸۸/۵۷	۱۱/۴۳
۱۹	روشنایی محیط	۸۷/۱۵	۱۲/۸۵
۲۰	تهویه مطبوع	۶۱/۴۲	۳۸/۵۸

در جدول ۴ وضعیت بهداشت فردی، ابزار و تجهیزات و ساختمان آرایشگاه های زنانه شهر ایوان را در سال ۹۶ نشان می دهد.

جدول ۴: وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه شهر ایوان در سال ۱۳۹۶

ردیف	وضعیت شاخص بهداشتی مورد مطالعه	مطابق با آیین نامه	عدم تطابق با آیین نامه	مصادق ندارد
۱	بهداشت فردی	٪۵۶/۱	٪۴۳/۹	.....
۲	بهداشت ابزار و تجهیزات	٪۵۷/۱۴	٪۲۵/۴۸	٪۱۷/۳۸
۳	بهداشت و ایمنی ساختمان	٪۶۰/۴۳	٪۱۷/۰۷	٪۲۲/۵
۴	میانگین کل	٪۵۷/۸۹	۲۸/۸۲	٪۱۳/۲۹

بحث

در این پژوهش که هدف آن تعیین وضعیت بهداشت محیط آرایشگاه‌های زنانه شهر ایوان است با توجه به نتایج بدست آمده، در بخش بهداشت فردی دوره ویژه بهداشت عمومی که در آن آموزش‌های مرتبط و لازم با شغل آرایشگری توسط کارشناسان بهداشت محیط ارائه می‌شود، در جهت سلامتی شاغلین این حرفه و جامعه بسیار مهم است. عدم نظارت کافی از طرف مسئولین بهداشت محیط باعث عدم شرکت آرایشگران در این دوره‌ها می‌شود. نتایج مطالعه در شهر ایوان نشان داد که ۳۱/۴۳ درصد از آرایشگاه‌های زنانه در این دوره شرکت نکرده و گواهی مربوطه را ندارند. مطالعه رحیم زاده برزکی و همکارانش در گرگان نشان داد که ۳۹/۳۳ درصد از آرایشگاه‌های زنانه در این دوره‌ها شرکت نکرده و گواهی مربوطه را ندارند. سلامت جسمانی افراد شاغل با کارت پزشکی تعیین می‌شود. کنترل سلامت شاغلین در حرفه آرایشگری از نظر بیماری‌های انگلی، پوستی، هپاتیت و غیره می‌باشد که عدم اطمینان از سالم بودن جسمانی افراد آرایشگر کیفیت ارائه خدمات را زیر سوال می‌برد^{۱۲}. پرداخت هزینه و صرف وقت، مهم‌ترین دلیل نداشتن کارت تندرستی از طرف آرایشگران عنوان شده است. در این مطالعه که بر روی آرایشگاه‌های زنانه که در شهر ایوان انجام شد، ۳۲/۸۵ درصد فاقد کارت سلامت بودند. در مطالعه رحیم زاده برزکی و همکارانش در گرگان نشان داد که

۵۰٪ از آرایشگاه‌ها کارت سلامت ندارند. بر اساس مصاحبه و مشاهده مطالعه ما، ممنوعیت کار در کارکنان مبتلا به یک بیماری مسری تا پایان زمان درمان و رفع علائم در ۶۸/۵۷ درصد از آرایشگاه‌ها رعایت می‌شد و همچنین ۴۲/۸۵ درصد از آرایشگاه‌ها شستشوی دست‌ها را مطابق آئین‌نامه انجام می‌دادند به نظر می‌رسد دلیل عدم تطابق دیگر سالن‌های آرایش عدم آموزش لازم و عدم وجود پوستر راهنمای شستشوی دست‌ها می‌باشد. ۳۷/۱۵ درصد از لباس کار تمیز استفاده می‌کردند که در مطالعه رحیم‌زاده برزکی و همکارانش در گرگان تنها ۴۲٪ از لباس کار تمیز استفاده می‌کردند^{۱۳}. در بخش بهداشت ابزار و تجهیزات، که خطر انتقال بیماری در آرایشگاه‌ها را می‌توان با گندزدایی صحیح ابزار کاهش داد طی مصاحبه انجام گرفته با متصدیان در خصوص گندزدایی ابزار کار این نتیجه بدست آمد که تقریباً ۷۸/۵۸ درصد از آرایشگاه‌ها گندزدایی و شستشوی ابزار و وسایل غیر یکبار مصرف را به روش صحیح انجام می‌دادند. در مطالعه حضرتی و همکارانش در اردبیل مشخص شد که فقط در ۲۷٪ از آرایشگاه‌ها عملیات گندزدایی به طور صحیح انجام می‌گیرد^۹.

با توجه به اینکه بیشتر بیماری‌های واگیردار نظیر ایدز، هپاتیت و غیره از طریق ابزار و وسایل مشترک و نوک تیزی که در پوست نفوذ می‌کنند (تیغ، سوزن و غیره) منتقل می‌شود. نتایج مطالعه که در شهر ایوان انجام شد نشان داد

که ۶۰٪ از آرایشگاه‌ها از سوزن یکبار مصرف استفاده می‌کردند که در مطالعه هنرور در شیراز نشان می‌دهد که ۹۵٪ استفاده از تیغ یکبار مصرف و ۱٪ از تیغ شارژی شخصی را بهترین راه موثر در مقابل انتقال شغلی HIV دانسته‌اند.^۳ ۳۴/۲۸ درصد از آرایشگاه‌ها اپیلاسیون را مطابق آئین نامه انجام می‌دادند و ۲۷/۱۴ درصد اپیلاسیون را مطابق آئین نامه انجام نمی‌دادند و مکان مشخص و مجزایی برای انجام اپیلاسیون نداشتند که تنها ۲/۸۵ درصد از آرایشگاه‌های زنانه شهر دارای حمام بودند. بیشتر افراد مورد مطالعه وجود جعبه ایمنی برای پسماند های نوک تیز و برنده را ضروری دانسته‌اند ولی ۷/۱۴ درصد از آرایشگاه‌های شهر ایوان دارای جعبه ایمنی جهت دفع پسماند های نوک تیز و برنده بودند. اما به دلیل نداشتن جعبه ایمنی و جمع آوری نکردن آنها توسط شرکت های جمع آوری پسماند های نوک تیز ۶۰٪ از افراد مورد مطالعه پسماند های تولیدی را همراه با پسماند های شهری دفع می‌نمودند. در این زمینه نیز آموزش مداوم ضروری به نظر می‌رسد، همچنین مدیریت مواد زائد و طراحی سیستم جمع آوری پسماند خطرناک و دفع اصولی آنها توسط سازمان های متولی لازم و ضروری به نظر می‌رسد که در مطالعه صادقی و همکارانش در گرگان نشان می‌دهد که ۸۰٪ درصد از افراد مورد مطالعه پسماند های تولیدی را همراه با پسماند شهری دفع می‌نمودند.^۲ داشتن جعبه کمک های اولیه با مواد و وسایل مورد نیاز (پنبه، ضد عفونی کننده ها، چسب، باند و غیره) و نصب آن در آرایشگاه ها ضروری می‌باشد که ۵۲/۸۵ درصد از آرایشگاه های شهر ایوان فاقد جعبه کمک های اولیه بودند. که در مطالعه رحیم زاده برزکی و همکارانش در گرگان ۳۳/۳۳ درصد از آرایشگاه های شهر گرگان فاقد جعبه کمک های اولیه بودند و با توجه به اینکه در این شغل با وسایل ابزار تیز و برنده سر و کار دارند عدم وجود جعبه و وسایل کمک های اولیه یک تهدید محسوب می‌شود.^{۱۲} در چک لیست بازرسی بهداشتی از آرایشگاه های زنانه مورد استفاده

در این پژوهش موارد بحرانی که عدم رعایت آنها به طور مستقیم موجب به خطر افتادن سلامت افراد و منتقل شدن بیماری هایی نظیر هپاتیت، ایدز و غیره می‌شود. با توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش خدمات تاتو در ۴۸/۵۶ درصد از آرایشگاه های شهر ایوان انجام می‌گیرد که در ۴۸/۵۷ درصد از آرایشگاه ها از سوزن یکبار مصرف و استریل استفاده می‌شد که در صورت آلوده بودن وسایل، این امر می‌تواند باعث انتقال بیماری ایدز و هپاتیت شود. در مطالعه نویدجوی و همکارانش در ارومیه نشان دادند ۴۲/۳ درصد از آرایشگاه ها بیماری ایدز و هپاتیت را به عنوان بیماری های منتقله از حرفه آرایشگری می‌شناسند.^۵ در مطالعه ما که در شهر ایوان انجام شد نتایج بدست آمده در بخش وضعیت بهداشت فردی در ۵۶/۱ درصد آرایشگاه های زنانه شهر ایوان وضعیت مطابق آئین نامه داشتند. بهداشت ابزار و تجهیزات ۵۷/۱۴ درصد آرایشگاه های زنانه شهر ایوان وضعیت مطابق آئین نامه داشتند. بهداشت ساختمان در ۶۰/۴۳ درصد آرایشگاه های زنانه شهر ایوان وضعیت مطابق با آئین نامه داشتند. در بررسی وضعیت بهداشت فردی آرایشگاه های شهر دامغان ۶۹٪ درصد وضعیت مطابق آئین نامه داشتند.^{۱۱} در مطالعه لولویی و همکارانش در شهر کرمان در سال ۹۱ نشان می‌دهد که در بخش وضعیت بهداشت ابزار و تجهیزات ۷۴/۳ درصد آرایشگاه ها وضعیت مطابق با آئین نامه داشتند و همچنین وضعیت بهداشت ساختمان در ۸۴/۱ درصد آرایشگاه ها وضعیت مطابق آئین نامه داشتند و نزدیک به ۴۰٪ موارد نصب توری بر روی وسایلی که مشرف به فضای باز بود رعایت نمی‌شد با توجه به نتایج بدست آمده در شهر ایوان ۸۱/۴۲٪ از آرایشگاه های زنانه تمهیدات لازم جهت کنترل حشرات را مطابق آئین نامه رعایت می‌کردند.^{۱۳} سیستم جمع آوری و دفع فاضلاب در ۱۰۰٪ آرایشگاه ها مطابق آئین نامه انجام نمی‌شد که به صورت رهاسازی در محیط صورت می‌گرفت.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج حاصل شده، به نظر می‌رسد آموزش دقیق و چهره به چهره، برگزاری کلاس‌های آموزشی به صورت دوره‌ای و اجباری در خصوص بیماری‌های منتقله از طریق حرفه آرایشگری، شستشو و گندزدایی ابزار و وسایل می‌تواند سطح آگاهی، نگرش و عملکرد بهداشتی را در بین آرایشگران را ارتقاء دهد. علیرغم اینکه اکثر افراد مورد مطالعه وجود جعبه ایمنی برای پسماند های نوک تیز و برنده را ضروری دانسته اند ولی اکثر آرایشگاه ها دارای جعبه ایمنی جهت دفع پسماند های نوک تیز و برنده نبوده اند و به دلیل عدم جمع آوری پسماند و لوازم به روز جهت استریل کردن و نحوه دفع پسماند های معمول و خطرناک نیاز به آموزش و افزایش

سطح آگاهی می‌باشد. از طرفی نظارت بر فعالیت و عملکرد آرایشگاه های برگزار کننده دوره بهداشت عمومی و اجباری بودن گذراندن این دوره ها از طرف مراکز بهداشتی و نحوه ارائه آموزش ها به متصدیان این آرایشگاه ها و همچنین تشدید بازرسی و نظارت موثر بهداشتی بر عملکرد آرایشگران، با توجه به اینکه استفاده از لوازم شخصی و یکبار مصرف نقش مهمی در کاهش سطح آلودگی آرایشگاه ها دارد، پیشنهاد می‌شود که طرح استفاده از لوازم شخصی و یکبار مصرف بطور دقیق و متوالی اجرا و نظارت گردد که ترویج استفاده از کیت های آرایشگری شخصی از طرف مراکز بهداشت شهر ایوان در بالا بردن شاخص ها موثر خواهد بود.

References

1. Heydari A, Heydari Gh, Ramazani A, et al. Evaluation the effect of health education on Knowledge, attitude and practices of Zabol's women barbers about AIDS in 2008. *ijhe* 2012;4(3):9-17 [In Persian].
2. Sadeghi M, Charkazi A, Behnampour N, et al. Evaluation of infection control and disinfection used in barbershops and beauty salons in Gorgan. *IJHE* 2015;7(4) [In Persian].
3. Honarvar B. A survey to the infection control in beauty salons in Shiraz. *IOH* 2009;6(1): 61-7.
4. Candan F, Alagözlü H, Poyraz Ö, et al. Prevalence of hepatitis B and C virus infection in barbers in the Sivas region of Turkey. *OEM* 2002;52(1): 31-4.
5. Movavi N, Ejlali A, Khodadi Z, et al. Determining the level of knowledge of barbers in Orumieh city of different diseases and ways of transferring from the hairdressing profession and disinfection methods of the equipment. The 16th National Conference on Environmental Health; October 2013; Tabriz, Iran [In Persian].
6. Khan G, Rizvi TA, Blair I, et al. Risk of blood-borne infections in barber shops. *J Infect Public Health* 2010;3(2): 88-9.
7. shakeri K, Deris F, et al. Evaluation of bacterial and fungal contamination in equipments used in ladies and gentleman barbers in Shahrekord, 2009. *J Shahrekord Univ Med Sci*. 2011;13(4):102-7 [In Persian].
8. Gholamrezaee Z, Sharifirad G, Zamanian H, et al. Effect of Educational Intervention Based on the Health Belief Model on the Improvement of the Health Performance of Female Hairdressers in Qom, Iran. *Arch Hyg Sci* 2020;9(2): 109-20. [In Persian]
9. Hazrati S, Sabery S, Peeridogaheh H, et al. Study of barber equipment disinfection in Ardabil women barbershops emphasize on *Staphylococcus Aureus*. *JJAUMS* 2012;12(1): 25-32 [In Persian].
10. Kana F, Ndongmo C, Kembou E, et al. Sensitization of barbers on STD/AIDS in Bafoussam, Cameroon. *InInt Conf AIDS* 1998; 12: 703.
11. Nourmoradi H, Haghghat GA, Karimi A, Mazloomi S. The Study of Environmental Health Status of Male Student Dormitories of Ilam University of Medical Sciences in 2017. *JJUMS* 2017;4(1): 164-72 [In Persian].
12. Rahimzadeh H MM, Beirami S, et al. Determining the health status of female hairdressers in Gorgan and the knowledge of women's hairdressers about the diseases associated with the hairdressing profession. The 16th National Conference on Environmental Health Tabriz university of medical sciences 2013.
13. leelouei M, Dehghan A, Steward S, et al. The survey of the health status of the female hairdressers in Kerman city in 2012. The 16th National Conference on Environmental Health; October 2013; Tabriz, Iran [In Persian].

The Study of The Environmental Health Status of The Women's beauty Salons of Eyvan, Ilam

Afsane Taheripelangerd¹, Soudabeh Ghodsi², Mohammad Darvishmotevalli^{3, 4}, Sajad Mazloomi^{5, 6*}

¹ BS student of Environmental Health Engineering, school of Health, Ilam university of medical sciences, Ilam, Iran

² PhD student, Environmental Health Engineering, school of Health, Isfahan university of medical sciences, Isfahan, Iran.

³ Research Center for Health, Safety and Environment, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran

⁴ Assistant professor, Department of Environmental Health Engineering, school of Health, Alborz University of Medical Sciences, Karaj, Iran

⁵ Associate professor, Department of Environmental Health Engineering, school of Health, Ilam university of medical sciences, Ilam, Iran.

⁶ Biotechnology and Medicinal Plants Research Center, Faculty of Medicine, Ilam University of Medical Sciences, Ilam, Iran

*Email: sajad.mazloomi@yahoo.com-Tel: 08432225733

Received: 27 January 2023, Accepted: 22 February 2023

ABSTRACT

Background: Women's beauty salons are among the public places where attention to environmental health aspects is important in the person and society, because the lack of sanitation and non-performance, and so on are a threat to the health of the community. Therefore, the present study was conducted to determine the health status of women's hairdressing in Eyvan city in 2017.

Methods: This descriptive cross-sectional study was carried out on all women's hairdressers in Eyvan in 2017. Information gathering was done by visiting women's hairdressing salons and completing the checklist form of the health regulations from the beauty salon and women's beauty salons and observation and interviewing. To analyze the data collected from the Excel software.

Results: The results showed that 14.67% and 57.68% of the decorators had a medical examination card and a public health education certificate, respectively. From the point of view of the health of tools and equipment, 57.14%, and in terms of the health condition of the building, a total of 42.4% of the barber shops had a favorable situation. Also, 60% of the hairdressers do not use a safety box to remove sharp objects from the body.

Conclusion: According to the results, the sanitary condition of women's hairdressers in the city of Eyvan was not consistent with some of the indicators, and the need for proper education, planning, and intensification of examination for providing services such as tattoo, waxing, and nail polish to control the health condition. Places and community health are essential.

Keywords: Women's Beauty Salon, Environmental Health, Eyvan city